

Zpravodajství z jižního Kavkazu

červenec 2013

Gruzie zve mezinárodní volební pozorovatele

Davit Bakradze. Zdroj: Wikimedia Commons

Gruzínská vláda oficiálně vyzvala relevantní mezinárodní organizace, aby do země vyslaly své monitorovací mise pro nadcházející prezidentské volby. Výzva byla směřována Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Radě Evropy, organizaci GUAM sdružující Gruzii, Ukrajinu, Ázerbájdžán a Moldavsko, a NATO. OBSE již svou účast potvrdila a v následujících týdnech pošle do Gruzie předběžnou hodnotící misi. Samotná pozorovatelská mise začne 6-8 týdnů před volbami. Termín voleb byl nakonec definitivně stanoven na 27. října.

Na konci července oficiálně nominovalo svého kandidáta Sjednocené národní hnutí dosavadního prezidenta Saakašviliho. Podle očekávání se jím stal bývalý předseda parlamentu v letech 2008-2012 Davit Bakradze, který zvítězil ve všech šesti kolech stranických primárek. Vládnoucí koalice

Gruzínský sen již dříve nominovala kandidáta Giorgiho Margvelašviliho. Celkem bylo do voleb zaregistrováno devět kandidátů.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26258>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26242>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26312>

Vizualizace „Známý vojín“

Zdroj: Feradi.info

Další ze zajímavých vizualizací byla zveřejněna na stránkách Feradi.info. Vizualizace „Známý vojín“ graficky znázorňuje osud všech 34 gruzínských

vojáků, kteří dosud zahynuli na zahraničních vojenských misích v Iráku a Afghánistánu, a připomíná tak, že tito muži nejsou pouze čísla ve statistikách ztrát, ale reální lidé. V Gruzii je toto téma v současnosti velmi citlivé, zvláště poté, co bylo v poslední době v Afghánistánu zabito při bombových atentátech hned několik gruzínských vojáků.

(EN) <http://www.feradi.info/en/visualizations/the-known-soldier?category=all&view=interactive>

Pouze čtyři procenta Gruzínů a Gruzínek dali loni úplatek

Z celosvětového průzkumu Transparency International zjišťujícího odpověď na otázku, kolik lidí dalo v jednotlivých zemích v posledních dvanácti měsících úplatek, vyšla Gruzie velice dobře. Úplatek dala pouze 4% dotázaných (ze vzorku 1.000 lidí). Gruzie se tak v Globálním korupčním barometru překvapivě umístila před Švýcarskem (7%), USA (7%) nebo Slovinskem (6%). Poněkud méně překvapivě porazila i ČR (15%). V Arménii se k úplatku přiznalo 18% dotázaných, Ázerbájdžán ve výzkumu nefiguruje.

(EN) http://www.bbc.co.uk/news/business-23231318?goback=.gde_72869_member_256511061

(EN) <http://transparency.ge/sites/default/modules/civicrm/extern/url.php?u=6238&qid=25173>

Pití a nahota na veřejnosti

Gruzínské ministerstvo vnitra připravuje nový návrh zákona, který by měl přísněji trestat „morálně závadné chování na veřejnosti“. Kromě pití alkoholu na veřejných prostranstvích se návrh tohoto zákona může vztahovat i na líbání na veřejnosti nebo nahotu. Odpůrci návrhu zákona upozorňují zejména na problematický fakt, že posuzování míry „nemravnosti“ bude ponecháno na policistech.

(EN) <http://eurasianet.org/node/67240>

TV vysílání v arménštině

Gruzínská státní televize začala vysílat zprávy v arménštině v lepším čase. Deset až patnáct minut dlouhý televizní Zpravodaj určený pro zhruba třístatisícovou arménskou menšinu žijící v Gruzii byl přesunut z popůlního času na 20:35. Arméni představují třetí největší národnostní skupinu v Gruzii. Většina z nich sídlí v regionu Samcche-Džavacheti.

(EN) <http://news.am/eng/news/163571.html>

Vanuatu veřejně uznalo celistvost Gruzie

Melanéské souostroví Vanuatu navázalo diplomatické vztahy s Gruzií a uznalo její územní celistvost. Podle gruzínské vlády tak definitivně končí nejasnosti ohledně údajného uznání nezávislosti Abcházie a Jižní Osetie ze strany Vanuatu. Zlí jazykové však tvrdí, že tento ostrovní mini-stát si z těchto diplomatických tanečků vytvořil výnosnou živnost, a že ve vanuatsko-gruzínsko-ruských vztazích ještě nenastalo poslední dějství. O tom svědčí i fakt, že abchazské ministerstvo zahraničních věcí vytrvale jakékoli „oduznání“ své nezávislosti popírá. „Ministr nedostal od vanuatské vlády žádné oficiální oznámení v této věci. Představitelé Republiky Abcházie udržují trvalý kontakt se svými vanuatskými protějšky. Abcházie doufá v další upevňování vztahů s touto zemí,“ doslova uvádějí stránky abchazského ministerstva.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26273>

(RU) <http://inotv.rt.com/2013-07-15/Abhaziya-i-YUzhnaya-Osetiya-stali>

(RU) <http://mfaapsny.org/news/?ID=1335>

Gruzie zadržuje turecké lodě mířící do Abcházie

Ministerstvo zahraničních věcí Abcházie protestuje proti zadržování tureckých nákladních lodí vozících zboží do abchazských přístavů. K eskalaci sporu došlo 10. července, kdy gruzínští pohraničníci údajně v neutrálních vodách Černého moře zadrželi loď „Paša“ i s posádkou. Podle abchazských úřadů se tak Gruzie dopustila pirátství a porušila princip svobody volného moře daný Mezinárodní konvencí OSN o mořském právu z roku 1982.

(RU) <http://apsnypress.info/news/9560.html>

Finanční podpora Ruska Abcházii a Jižní Osetii

1,1 miliardy rublů (okolo 660 milionů Kč) dostane Abcházie od Ruska v rámci investiční podpory sociálně-ekonomického rozvoje země, řekl ruský vicepremiér Alexandr Chloponin. Tato miliarda je poslední platbou z celkem 11,9 miliard rublů, které Moskva Abcházii určila pro období 2010-2013. Rusku velice záleží na tom, aby Abcházie vypadala co nejlépe do února příštího roku, kdy se v nedalekém Soči uskuteční Olympijské hry a lze tak předpokládat, že celý region bude pod drobnohledem zahraničních novinářů.

(EN) http://www.eurasianet.org/node/67244?utm_source=dlyr.it&utm_medium=twitter

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/226876/>

Nový zákon o neziskových organizacích

Ministerstvo spravedlnosti Jižní Osetie připravuje nový zákon o neziskových organizacích. Ty by podle tohoto zákona měly povinnost poskytovat úřadům přesné informace o tom, odkud získávají finance. Zejména ty, které jsou financovány ze zahraničí, tak budou vystaveny ještě přísnější kontrole než doposud. „Chceme upravit zákon takovým způsobem, aby společnost byla chráněna před těmi neziskovkami, které nemají čisté svědomí (...)“, řekl ministr spravedlnosti Murat Vanějev a doplnil, že případná represivní opatření budou uplatňována pouze proti těm zahraničním organizacím, které provádějí „negativní činnost“ na území republiky. Tento zákon je nápadně podobný tomu, který byl přijat v loňském roce v Rusku a který nutí všechny neziskové organizace s finančními zdroji z jiných zemí označovat se jako „zahraniční agent“.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/227427/>

Hranice mezi Jižní Osetií a Gruzii se stále více uzavírá

Od 18. září bude citelně omezen provoz přes hranici z Jižní Osetie do Gruzie. Na třech přechodech s tzv. zjednodušeným překročením hranice bude přerušen automobilový provoz. Lidé cestující z Jižní Osetie do Gruzie tak budou moci dojet pouze k hranicím, ty přejít pěšky a dále pokračovat gruzínským vozidlem. Množství zavazadel, které budou moci s sebou přenést, bude nově omezeno na 50 kg. Změna má údajně za cíl zabránit převážení kontrabandu, zejména alkoholu a ovoce. Podle jihoosetské KGB mohou automobily přejet hranici pouze na přechodech uzpůsobených odpovídající míře pohraniční a celní kontroly. Takové jsou na hranicích Jižní Osetie dva – Nižnyj Zaramag, vedoucí do Ruska, a Ergneti, který však v současnosti funguje pouze pro potřeby mezinárodních organizací. Pro cizince z třetích zemí je hranice Jižní Osetie nadále uzavřena zcela.

Pohraniční kontrola Jižní Osetie, kterou zajišťují ruští vojáci, se v posledních týdnech a měsících výrazně zpřísňuje. Za dva týdny na přelomu června a července pohraničníci zadrželi šest Gruzínců, vesměs pastevců z přilehlých gruzínských vesnic.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/content/article/25034735.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/226818/>

Vláda chce zakázat zjišťování pohlaví nenarozených dětí

Arménská vláda připravuje zákon, který by zakazoval zjišťování pohlaví plodu do 22. týdne od početí. Důvodem mají být stále rozšířenější selektivní potraty v případě, že se má narodit dívka. Poměr narozených děvčat a chlapců je v Arménii v současné době 100 ku 114,5. Větší nepoměr pohlaví vykazuje již jen Čína (117,8) a Ázerbájdžán (116,5). Umělé přerušování těhotenství z jiných než zdravotních důvodů je v Arménii legální jen do 12. týdne, nový zákon by podle svých tvůrců měl efektivně snížit počet potratů dívek. Skeptici však namítají, že tento zákon povede pouze k uplácení lékařů a zvýší počet rizikových potratů ve vyšším stupni těhotenství.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/67281>

Zóna volného obchodu s EU

Arménie 24. července úspěšně zakončila jednání s EU o připojení k zóně volného obchodu DCFTA. Ta podle svých zastánců posílí ekonomickou integraci Arménie do EU a zajistí snazší přístup arménského zboží a služeb na evropský trh a naopak. Gruzie tato jednání ukončila o dva dny dříve.

Očekává se, že na summitu Východního partnerství EU v listopadu ve Vilniusu by měla být s oběma zeměmi podepsána Dohoda o přidružení k EU (Association Agreement).

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26297>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-eu-trade-agreement/25055948.html>

Odpor proti zdražení MHD v Jerevanu

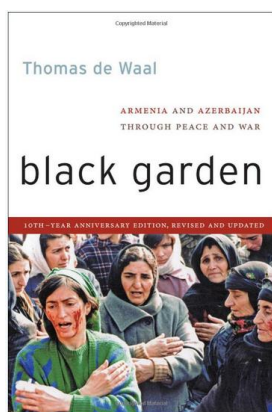
V Jerevanu se zvedla vlna občanské neposlušnosti a protestů poté, co tamní magistrát ohlásil zdražení jízdného ze 100 dramů na 150 (cca. 7,20 Kč). Podle protestujících, zejména mladých lidí, by se toto zvýšení cen citelně dotklo sociálně slabších. Mnoho lidí odmítlo platit novou cenu a řidiči vyšší částku mnohdy ani nevyžadovali. Po týdnu uznal starosta Taron Margaryan chybu a zdražení jízdného dočasně odvolal. Zároveň však ustavil komisi, která by měla připravit nový koncept zdražení jízdného tak, aby se tolik nedotklo sociálně slabých skupin obyvatelstva. Týdenní projev občanské neposlušnosti vytvořil prostor pro zajímavé alternativy klasické MHD, zejména různé formy spolujízdy, která si získala velkou oblibu.

(EN) www.armenianow.com/news/48015/armenia_taron_margaryan_mayor_yerevan_bus_fare

(EN) www.armenianow.com/society/48050/armenia_transport_fare_rise_protest_movement_victory

(EN) www.armenianow.com/news/48076/taron_margaryan_yerevan_transport_fares_facebook_activism

(RU) www.youtube.com/watch?v=izoo_qMvGho&feature=youtu.be&a

Zdroj: Amazon.com

Vyšla aktualizovaná verze de Waalovy Černé zahrady

K desátému výročí vydání původní verze slavné knihy britského novináře a znalce Kavkazu Thomase de Waala vychází její aktualizovaná verze. Kniha pojednávající o konfliktu v Náhorním Karabachu byla doplněna o tři nové kapitoly pokrývající vývoj tohoto „zamrzlého konfliktu“ v poslední dekádě. Kniha obsahuje také nové fotografie a vylepšené mapy. V českém jazyce je zatím dostupná pouze starší verze z roku 2003 v překladu Petrušky Šustrové.

Soud s podezřelými z přípravy atentátu během Eurovision

Dvacet devět lidí obviněných z přípravy teroristického útoku během loňského finále soutěže Eurovision v Baku stanulo začátkem července před soudem. V jejich plánu bylo údajně i zabití prezidenta Ilhama Alijeva. Z původních čtyřiceti obviněných bylo již nejméně sedm odsouzeno za terorismus a velezradu k trestům od 12 do 14 let za mřížemi. Podle vyšetřovatelů byla prý skupina ve spojení se sousedním Íránem.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-eurovision-plot-trial/25034116.html>

Dvacet let od zničení Agdamu

Trosky města Agdam. Foto: Štěpán Lohr (2012)

23. července uběhlo již 20 let od zničení karabašského města Agdam. Z kdysi čtyřicetitisícového města se stalo neobydlené město duchů, které se dnes nachází v nárazníkovém pásmu mezi vojenskými pozicemi Arménie a Ázerbájdžánu. Zástupci ázerbájdžánské diaspory v USA při této příležitosti obnovili již tradiční kampaň

zaměřenou na „zvýšení vědomí o okupaci Agdamu v americké společnosti“. Pozoruhodné je v této souvislosti srovnání arménských a ázerbájdžánských mainstreamových médií. Zatímco ta ázerbájdžánská mluví o okupaci Agdamu, podle arménských bylo toto město před dvaceti lety „osvobozeno“. Faktem zůstává, že na místě není jediný dům, z kterého by nezůstalo více, než jen obvodové zdi. Agdamská mešita, která jen zázrakem nebyla zcela zničena, se rovněž nachází v havarijním stavu.

(EN) <http://today.az/news/politics/124810.html>

(EN) <http://www.news.az/articles/karabakh/81305>

(EN) <http://www.aysor.am/en/news/2013/07/23/ahdam-artsakh/>

Rustam Ibragimbekov.
Zdroj: Wikimedia Commons

Termín voleb stanoven na 9. října

Prezidentské volby v Ázerbájdžánu se uskuteční 9. října. Dosavadní prezident Ilham Alijev, který vládne od roku 2003, kdy nahradil v úřadu svého otce, se v nich chce stát potřetí v řadě hlavou státu. Být prezidentem třetí volební období po sobě umožnil až ústavní dodatek z roku 2009.

Ázerbájdžánská opozice se rozhodla nominovat společného kandidáta, a to slavného režiséra a scénáristu Rustama Ibragimbekova, mimo jiné autora scénáře k oscarovému snímku Unaveni sluncem. Sjednocená opozice se kromě toho dohodla na memorandu, podle kterého by Ibragimbekov v případě zvolení vládl pouze dva roky. Během tohoto „přechodného období“ by mělo dojít k významným ústavním reformám, zejména

zmenšení pravomocí prezidenta a posílení moci parlamentu.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-presidential-election-date/25064432.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-opposition-chooses-ibragimbekov/25034055.html>

(EN) <http://eurasianet.org/node/67212>

Obyvatelstvo bakuské čtvrti Chutor se brání bourání svých domů

V centrálním obvodu Baku vypukl protest tamních obyvatel a obyvatelek proti zbourání svých domovů, když na konci července buldozery srovnaly se zemí dvanáct obytných budov, aby uvolnily místo pro rozšíření dálnice. Majitelé dle svého vyjádření nedostali ani takové odškodnění, které vláda slíbila. Na emotivním videu zveřejněném Rádiem Svoboda vyhrožuje vyděšená žena se sekýrou v ruce dělníkům a následně omdlí. Od roku 2008 byly v souvislosti s realizací plánu na rekonstrukci města zbourány tisíce soukromých domů a jejich obyvatelstvo bylo nezřídkou násilně vystěhováno.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-forced-evictions-baku/25062581.html>

Ázerbájdžánské ženy vypadají nejlépe v kuchyni

Hlasitý protest ázerbájdžánských feministek a feministů vyvolal výrok tamního mluvčího ministerstva dopravy Namika Hasanova, který doslova řekl, že „ženy patří buď do kuchyně, nebo do hrobu“. Obsah svého výroku navíc podtrhl tím, že ho pronesl v předvečer Mezinárodního dne žen 8. března. Hasanov se posléze sice snažil svůj výrok korigovat, výsledek však vyzněl ještě hůř. „Mé poznámky o ženách byly vytrženy z kontextu. Ve skutečnosti si jenom myslím, že ženy prostě v kuchyni vypadají nejlépe. Nechci, aby ženy ničily své rodiny ve prospěch vlastní kariéry,“ řekl Hasanov.

S odpovědí si aktivistky a aktivisté za ženská práva počkali až do konce června, kdy Hasanovovi předali k příležitosti Dne ozbrojených sil ženu, která jeho ideály splňuje na 100% - nafukovací pannu.

Ázerbájdžán patří mezi země s největší mírou diskriminace žen. V průzkumu provedeném v roce 2012 Světovým ekonomickým fórem, který hodnotil rovnost pohlaví v ekonomice, politice, vzdělávání a zdravotnictví, se umístil na 99. místě ze 135. Sexismus v Ázerbájdžánu dosahuje takové míry, že dochází i k selektivním umělým přerušením těhotenství v případech, že narozené dítě má být ženského pohlaví.

(EN) <http://eurasianet.org/node/67224>

(EN) <http://iwpr.net/report-news/azerbaijani-feminists-take-official-sexism>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? [Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!](#)

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – **NESEHNUTÍ**
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: martin@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Štěpán Lohr, Martin Hyt'ha, Milan Štefanec, Kateřina Špácová

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stěpanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.